

Ewa Pogorzala
PWSZ w Zamościu
ewapogorzala@gmail.com

Adamczyk A., *Spoleczno-polityczne implikacje imigracji do Polski w latach 1989 – 2007*, Wydawnictwo Naukowe WNPiD UAM, Poznań 2012, ss. 577.

W 2012 roku nakładem Wydawnictwa Naukowego Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu ukazało się obszerne opracowanie dotyczące imigracji do Polski w okresie pierwszych kilkunastu lat po przełomie 1989 r. W szczególności omawiana praca poświęcona została społeczno – politycznym implikacjom imigracji do Polski w badanym okresie, tj. w latach 1989 – 2007.

Praca składa się z pięciu rozdziałów. W pierwszym rozdziale podjęty został problem polskiej polityki migracyjnej, aczkolwiek zaprezentowane rozważania poszerzono również o wprowadzenie na temat teoretycznych aspektów migracji. W rozdziale tym przeanalizowano ewolucję polityki imigracyjnej Polski, w tym w świetle oficjalnych dokumentów i ustawodawstwa oraz politykę integracyjną cudzoziemców w Polsce.

W rozdziale drugim analizie poddano dynamikę zmian migracyjnych w Polsce. Przedstawiono tu i przeanalizowano dane dotyczące przyjazdów cudzoziemców do Polski na podstawie wiz oraz zaproszeń; imigracji rejestrowanej na pobyt stały i czasowy, liczby cudzoziemców według form pobytu oraz cudzoziemców objętych ochroną w Polsce.

Rozdział trzeci poświęcony został analizie sytuacji cudzoziemców na polskim rynku pracy. W rozdziale czwartym przeanalizowano problematykę nabywania przez cudzoziemców nieruchomości w Polsce. Ostatni, piąty rozdział pracy, zawiera analizę zjawiska przestępczości wśród cudzoziemców w Polsce. Pracę wieńczy obszerny, kilkudziesięciostronicowy aneks (s. 447 – 530), w którym zawarto liczne zestawienia tabelaryczne prezentujące dane ilościowe na temat zagadnień będących przedmiotem analizy w zasadniczej części pracy.

Konceptualizacja problemu badawczego zogniskowana została wokół pojęcia sekuryzacji polityki migracyjnej, czyli jak wyjaśnia autorka we wstępie (s. 13) – „(...) przesunięcia jej z dziedziny ochrony praw człowieka do szeroko rozumianej

sfery bezpieczeństwa wewnętrznego”. Takie ujęcie tematu spowodowało, iż zakres przedmiotowy pracy objął jedynie wybrane zagadnienia, tj. te które w ocenie autorki „mogły wywołać obniżenie poczucia bezpieczeństwa”. W książce szczegółowej analizie poddano trzy kwestie związane z napływem cudzoziemców, które w świetle badań opinii publicznej, budzą największe obawy Polaków, tj. aktywność imigrantów na rynku pracy w Polsce, przestępczość oraz wykup polskiego majątku przez cudzoziemców. Oczywiście w tym miejscu nasuwa się pytanie dlaczego zastosowano taki właśnie, a nie inny (szerszy) dobór problemów do analizy. Biorąc pod uwagę kwestie społeczno – politycznych implikacji imigracji do Polski nasuwa się co najmniej kilka innych obszarów do potencjalnych analiz – system edukacji, system ochrony zdrowia, system zabezpieczenia społecznego, wyzwania demograficzne itd. Jest to w zasadzie jedyny mankament tego opracowania. Tytuł sugeruje bowiem, że potencjalny czytelnik będzie miał do czynienia z w miarę kompleksowym omówieniem problematyki skutków imigracji do Polski. Oczywiście nie bez znaczenia pozostaje fakt, że już przy tak okrojonym ujęciu tematu, a właściwie jego egzemplifikacji w trzech obszarów życia społeczno – politycznego, recenzowana pozycja liczy grubo ponad pół tysiąca stron.

Recenzowana książka jest godna polecenia przedstawicielom i przedstawicielkom wielu dyscyplin naukowych. Przede wszystkim politologom, ale i socjologom, historykom, prawnikom, jak również przedstawicielom organizacji pozarządowych i administracji, zajmujących się sprawami cudzoziemców w Polsce oraz problematyką migracji. Autorka podjęła się próby usystematyzowania wiedzy dotyczącej kształtowania się polskiej polityki imigracyjnej w okresie pierwszych kilkunastu lat po przełomie. Oczywiście otwartym pozostaje pytanie czy w tym okresie możemy mówić o polityce imigracyjnej/migracyjnej i integracyjnej państwa polskiego. Z pewnością jest to kwestia dyskusyjna na ile działania państwa w tych obszarach miały planowy charakter, a na ile były jedynie często opóźnioną reakcją na zachodzące procesy i zjawiska. Tym niemniej uznać należy próbę zbadania społeczno – politycznych implikacji imigracji do Polski w latach 1989 – 2007 za w pełni udaną. Rysuje się także nowe pole potencjalnych naukowych eksploracji tej problematyki, bowiem autorka zdecydowała się zakończyć swe rozważania na roku 2007, a więc wejściu Polski do Strefy Schengen. Dodatkowo warto nadmienić, iż w 2012 r. przyjęty został dokument strategiczny „Polityka migracyjna Polski – stan obecny i postulowane działania”, jak również trwają prace na „Polską polityką integracji cudzoziemców”¹.

¹ Robocza wersja dokumentu omawiana była na spotkaniu Grupy Roboczej ds. Integracji Imigrantów – poświęconemu konsultacjom dokumentu „Polska polityka integracji cudzoziemców – założenia i wytyczne”, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, 17 maja 2013 r.

Ci badacze, którzy podejmą się próby badania polityki wobec cudzoziemców, zarówno w wymiarze imigracji, jak i integracji po 1989 r. bezwzględnie muszą sięgnąć po omawianą pozycję. Ze względu na swoją zawartość merytoryczną stanowi ona swoiste kompendium i musi stanowić punkt wyjścia dla wszelkich badań tej problematyki.